

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haassenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 23 Maiu.

Dl ministru de instrucțiune publică a început a culege poamele coapte din pomul legii pentru introducerea limbei maghiare.

Nu avem nici decum în vedere ordinațiunea, carea s'a publicat la timpul seu și în coloanele acestei foi și prin carea se dă de scire inspectorilor scolari ai statului, că se înființează cursuri pentru învățatori, ca să aibă aceștia ocaziune a învăța limba maghiară. Ordinațiunea aceasta, ca atare, este o afacere care'l privește pe dl ministru.

Nu ne vom ocupa dar cu aceea ce a făcut dl ministru, ci mai vârtos cu ceea ce n'a făcut.

În țerile noastre de sub sânta coroană ungurească sînt învățatori de ai statului, sînt învățatori confesionali și de la institute private. Ceste două categorii din urmă își au jurisdicțiunile lor, garantate prin legi și dispozițiuni aprobate și sancționate de înaltele și preînaltele locuri.

După informațiunile private ce le avem din țară, învățatorii confesiunilor sînt provocați de solgăbirae și juđi comunali a merge la prelegerile dispuse prin ordinațiunea ministerială, pe când învățatorii confesionali sînt dedați ași primii invitările și provocările în afaceri de instrucțiune de la jurisdicțiunile lor bisericesci.

Învățatorii însii se întrebă, ce poate fi, că provocările le vin pe cale neobicită, sînt în nedumerire și nu știu ce să facă. Nedumerirea e cu atât mai mare, cu cât terminii puși pentru cursuri nu respectează nici timpul cursului scoalelor capitale ale confesiunilor și urmând ordinațiunei mulți învățatori trebuie, sau să părăsească înainte de vreme cursurile cu elevii lor, sau să intrerupă cursurile aceste, cu, sau fără scirea superiorităților lor scolastice.

Cestiunea însă are afară de confusiunile, cari le produce ordinațiunea

ministerială în viața scolastică, și altă latură cu mult mai însemnată.

Avem informațiuni positive, că dl ministru a aflat cu cale a ignora de astădată jurisdicțiunile scolastice confesionale și a nu le încunoscînta despre măsurile sale luate față cu învățatorii, după cum se vede din provocările organelor politice. Cu alte cuvinte, dl ministru ia măsuri prin organele sale politice, cu învățatorii confesionali fără a fi dat de scire consistoriilor respective despre măsurile sale.

Tactica aceasta nu vatămă numai buna cuviință, ea alterează autoritatea recunoscută de stat a jurisdicțiunilor bisericesci, pentru că ea compromite autoritatea bisericescă recunoscută de stat și întărită prin legile statului înaintea subordinaților învățatori, pe cari îi provoacă de-adreptul fără de-a sci superiorii lor ceva despre ceea ce le vine lor dela dl ministru.

Prin aceste dl ministru anticipează în culegerea poamelor din legea cea nouă, și prin vre-o câteva trăsuri de condeiu arogă organelor politice dreptul exclusiv asupra învățătorilor confesionali.

Va să dică, asigurările cele multe chiar și în decursul desbaterilor, că statul nu voiesce a se atinge de drepturile autonome ale confesiunilor sînt, ca multe alte, vorbe goale și legile întărite și sancționate, fără de nici o abrogare din partea competentă, sînt împinse la o parte de cei mai înalți esecutori ai legilor, de ministri. Frumoasă perspectivă în viitoriu!

Am vrea să scim ce vor dice jurisdicțiunile bisericesci vatămate într'un mod atât de flagrant de un ministru constituțional, ceea ce nu s'a putut întempla decât la timpul seu sub un ministru absolutistic, ferecat cu concordate.

Nu vrem să preocupăm părerile și procederea nimenui, dar după ce guvernul începe astfel ași manifesta respectul seu constituțional, și autori-

tățile bisericilor autonome trebuie să se gîndească serios la atitudinea deamă de chemarea lor, prin care să și apere pozițiunea garantată prin legi, care un ministru le poate ignora, dară care până când nu sunt abrogate de factorii competenți au să remănă în valoarea lor nestirbite.

Desbaterea proiectului de lege despre impunerea limbei maghiare.

(După diarul stenografic al dietei).

Ședința din 1 Maiu 1879.

Alesandru Roman: On. casă! Fiindcă în această casă a deputaților . . . (sgomot). rog pe toți deputații să aibă bunăvoință a asculta cu deosebire pentru ca să puteți înțelege, căci mi-ar păre foarte reu, când unele din cuvintele mele ar fi reu înțelese din cauza, că a fost prea puțină linisce în casă (S'auđim!).

Fiindcă în casa aceasta și pot să dic în patria noastră, cestiunea naționalităților n'a fost de un timp încoace obiect de discusiune, fenomenului acestui voiu să'i dau o scurtă explicațiune. Causa acestui fenomen, cel puțin încât privește pe deputații cari se țin de naționalitatea română, a fost, că înainte de aceasta cu patru ani, când din considerațiune la calamitatea financiară și la îndelunga și sterila dispută, s'a făcut fusiunea, deputații români s'a sfătuit și au hotărît, că de oare ce după convingerea lor politică, interesul între elementul maghiar și român este atât de comun, încât dacă nu ar ținé compt de situațiunea actuală și ar pune pedeci guvernului, cu drept cuvânt s'ar pute învinovați de prea puțin patriotism. Mai departe au vrut să ia arma din mîna acelor ce necontentit i-au acusat, că sînt cu porniri vrăjmășeci contra naționalității maghiare și contra patriei. Dic, așadar, că am ho-

tărit să punem la o parte cestiunea naționalităților, pentru că iubim patria comună, ca ori care alții și să nu punem pedeci guvernului, ca să poată vindeca relele și să ajute din ticăloșia generală. Hotărîrea aceasta am împărtășit-o actualului ministru president, pe care l'am rugat cu ocaziunea aceea să mijlocească susținerea legii despre naționalități. Durere de atunci încoace calamitățile financiale nu au încetat, ticăloșia generală în multe privințe a mai crescut, eară în privința Românilor nemulțămirea prin împregiurarea, că art. XLIV din 1868, care regulează egala îndreptățire a naționalităților din ți în ți se dă mai mult uitărei s'a potențat, pentru că nu se mai ține compt de nici o secțiune a acelei legi, care garantează și naționalităților oare care drepturi. Să nu vorbim de dd. solgăbirăi și cel din urmă notariu sătesc calcă în picioare legea aceasta. Și noi Români am îndăușit durerea noastră din cauza acestui fenomen și am tăcut și nu ne-am plâns.

Într'aceea ce s'a întemplat? Manipulanții întregii prese șovinistice maghiare n'au aprețuit resignațiunea aceasta patriotică, nu au înțeles tăcearea aceasta, nu îndăușirea durerei, ci luându-o drept semn de îndestulire și urmând tactica nouă binecunoscută au început a agita necontentit, făcend presiune teroristică asupra publicului maghiar cetitoriu, fiind ajutați în sirguința lor de unele foi volante din părțile de sus ale Ungariei, a căror autori numai cu provocarea principiului de intoleranță națională au știut ași trage atențiunea asuprași — au făcut presiune și asupra guvernului și — cu părere de reu trebuie să o spun — chiar și între partizanii aceia ai acestei case, cari conform programei lor doresc a se întinde până la marginile extreme a le libertății, în privința naționalităților așa se pricepe libertatea încât ar voi să steargă și puțințelul ce la lăsat art. XL din 1868.

După astfelu de primire este a-

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.
(Înceiere.)

XXV.

In care doctorul Van-der-Bader află amorul și Ellermann fericirea.

Profesorul se ridicase de pe fotoliu, se preumblă cu pași mari prin această sală, care'i revoca în memorie atâtea plăcute aduceri aminte.

Privirea sa se opri la o măramă de mătăasă uitată pe un scaun. El o luă cu grabă și o duse la buze.

Apoi punendu-o earăși la loc:

— Ba nu, murmură el, eu n'am dreptul...

— Ai trâmîs după mine, domnule doctor? s'auđi glasul prea bine cunoscut al studentului.

Învățatul nuși întoarse capul dar tresări.

— Ah! D-ta esti, domnule Ellermann, dise el; nuți voiu face imputări, cu toate că m'ai părăsit în un mod foarte ciudat... Înțeleg toate... veți fi foarte fericiți... gândiți câte o dată la mine în mijlocul plăcerilor ce Vă vor înfrumșea viața...

„Eată aci portfoiul D-Tale, domnule Ellermann: el conține cele opt mii franci ce mi le-ai incredințat. Cu ele vei întimpina primele cheltueli ale economiei ce vei întemeia. Ține prietenul meu...

Și doctorul își ridică în urmă ochii și îi aținti plini de lacrimi la tinărul student.

Dar dintr'odată el scoase un țipet de surprindere și se clătina amețit.

Sub costumul lui Ellermann el recunoscu pe încântătoarea și drăgălașa Lisbeth; recunoscu pre ângerul păzitoriu cel însoțit în călătoriile sale, ființa care'l încungiuirase cu un devotament fără margini.

El cădù în genunchi înaintea tinerei fetei.

— Lisbeth! Lisbeth! Tu erai, dise el; fost-am eu orb ori fără minți?

Lisbeth zimbî cu un zimbet cecresc.

— Dar răspunde'mi, dise doctorul, stringându-o de mîni; spune'mi că nu visez! spune'mi că Ellermann n'a esistat niciodata și că Tu esci liberă!

— Sînt liberă dise, Lisbeth oftând.

— Oh! Lisbeth! Lisbeth! urmă stăpânul, am săți fac o descoperire, o descoperire ce mă arde pe buze! Amorul pre care l'am cercat în țeri depărtate....

— Era poate aproape de D-Ta, murmură adorabila femee.

— Este dar adevăr, adevăr, întrebă doctorul, amețit de o bucurie nebună, Tu mă iubesci?

Lisbeth se uită la densusul cu o espresie de imputare.

— Ți-aș fi urmat dacă ar fi fost alt cum, răspunse ea.

— Oh! Michelet! Michelet! mare bărbat! strigă învățatul, nu mai am

trebunță să Te vęd, sublima sa operă se reflectează în sufletul meu!

Nu ne vom încerca să descriem oarele delicioase, care urmau acestui moment așteptat atâta vreme de Lisbeth.

Fericirea nu se poate descrie.

În dimineața următoare toată lumea scia noutatea, că ilustrul învățat s'a reintors, și suburbiul Vyverberg fù earăși inundat de o mulțime entusiastă.

În fruntea cortegiului stătea earăși vechii nostri cunoscuți: Brill, tipograful universității; Van-der-Hock, librariul și profesorii Thorley și Beckers, și bătrânul Samuel, și buna Abigail, și toată poporațiunea loială din Leyden, care adora pre doctorul Van-der-Bader.

Și ca odinioară, Van-der-Bader li se arată cu un suris pe buze ținend de mână pre menagera Lisbeth, acest frumos crin, impodobit cu viile colori ale rosei.

— Prietinelor, dise doctorul, aici vę recomand pre mireasă mea, și vę

cum aproape un an că proiectul acesta de lege ține ca și șerpele de mare din tabulă pe cetățenii patriei într-o agitațiune continuă. De o parte atitudinea presei șovinistice maghiare, de altă parte vocile apărătoare în presa naționalităților într'atâta au întărit spiritele încât cu deosebire simburile poporului român, îngrijiat de limba sa, pentru că e unicul și cel mai scump tesaur al său a dat năvală cu petițiuni asupra arhiepiscopilor și, ca să întrevină la Maiestate cu rugări cu scop de-a împedea pericolul cu care era amenințat. Și pentru că s'au adresat oare arhiepiscopii români de-adreptul la acest factor al legislațiunii? Pentru că din trista esperiență ei au știut bine, că delăturarea acestui proiect intenționat, aici de la factorul acesta al legislațiunii abia se poate spera.

Ne este în proaspătă aducere aminte campania presei maghiare contra arhiepiscopilor români și continuată până la punerea acestui proiect pe masa dietei. Era pe aci să'i declare de trădători de patrie. Cu toate că nimenea nu poate nega, că dreptul de petiționare este unul dintre libertățile constituționale și nu este nimenea între noi în casa aceasta, nici guvern, nici deputați, cine să fie în stare a învinui pe ori care dintre arhiepiscopii români de păcatul nepatriotismului.

Șovinistii presei maghiare cu un entuziasm demn de o cauză mai bună căutau prin coloanele puținelor foi străine, care încuviințau proiectul de lege și tindeau mâinile ca Bernard după peatra trăsnetului, când dau de un fragment gol de articol, ca reproducându-l și comentându-l să'l prezenteze publicului cetitoriu maghiar. Însă încungiuirau cu mare precauțiune, numai a amintit de vocile și articuli mai însemnați, apăruiți în foile mai însemnate din străinătate s'au ale naționalităților din țară, cari desaproba proiectul, de bună samă cu intențiunea, ca poporul maghiar să nu audă glasul dreptății și strigătul demn de așteptare al vătămătorilor.

Eu, d-lor, în procedura aceasta gădesc numai motivul, că manipulațiunii presei șovinistice se tem de mintea cea trează a națiunii maghiare.

Simțul nedreptății se caracterizează mai departe și prin procedura aceea a presei, că foile una după alta, au comunicat o așa numită epistolă a unui preot serbesc.

După aceea s'a pregătit de mână lungă adresa celor doi episcopi ruteni, și folosindu-se de nesciința bietului popor român din Maramurės, funcționarii comitatensi petițiunile pregătite de denses cu maiestrie și cu înșelăciuni, în glas de trâmbiță, le-au

invitat pre toți la nunta ce va fi de ați în o săptămână!...

Ne-ar trebui de ce pagini pentru a enumera toate strigările de bucurie cu care fii împinată această noutate.

Vivate și chiote fără sfârșit.

Și ce să șicem despre nunta ce se serbă la timpul indigetat?

Că și ați lumea din Leyden mai vorbește de ea, și că va vorbi încă în cinci-deci de ani. B.

* (Grindine): Diarul „Românul” ne spune că a căzut în Dorohoiu un torent de peatră, care avea greutatea de la 50 până la 120 grame una, și a ținut 1/2 oră. La început, ca 5 minute, peatra a fost fără ploaie; în urmă a căzut un vajnic torent de apă. Geamurile pe la case a fost în mare parte sparte. Nenorocirile ce se vor fi întâmplat prin împregiurime încă nu sunt cunoscute.

têrit, ca pe calul troian, în toate foile.

Ce fel de pond au astfel de adrese necoapte cu deosebire ale celor doi episcopi ruteni, așa cred că este bine cunoscut în cercurile guvernamentale, dară mai bine în biroul respectiv al ministerului de instrucțiune publică. Nenorocita adresă mesțeguită în Maramurės nici atâta pond nu poate să aibă, cât a avut la timpul său adresa pregătită de funcționarii dominațiunii teroristice, subscrisă de vre-o câteva sute de locuitori din Buda, la toată întempleră mai inteligentă decât oamenii din bietul popor român din Maramurės, și subster-nută carnificelui anteluptătorilor pentru libertatea maghiară din 1849.

După astfel de premise, acest nenorocit proiect s'a pus pe masa dietei într'o di de jale. Malum omen! Quod Deus a republica avertat.

Ca ori și cine, așa dori-am să cunosc și eu cuprinsul și motivarea lui. L-am cetit, l-am studiat, dară n'am aflat în motivare alta decât argumente mascate și silogisme sucite. M'am mirat de bunăvoința pentru care nu se poate mulțami din destul, cu care este saturată motivarea machiavelistică, a cărei autor, ca și când ar fi îmbrăcat într'o rasă de călugăr misericordian, spune cu multă compătimire, ce interes mare are, ca și copii naționalităților diverse, cari din școală se întorc la plug, să se facă părtași de toată fericirea și bunătatea ce și-o poate omul gândi, și care a bună samă se va revêrsa asupra, dacă vor sci ungueresce. Așa cred că nimenea dela plug nu devine de-adreptul ministru, afară de limba maghiară mai trebuie să învețe multe alte; „multa tulit, fecitque puer, sudavit et alsit.” Cine vrea să se facă părtaș de bunătatea aceasta învață el și ungueresce, la aceasta însă se cere timp. Dar, șic, asemenea argumentațiunii nu sunt, precum a observat st. meu amic Mocsary Ludovic foarte nimerit nu sunt demne de demnitatea casei și mă mir cum s'a putut alătura astfel de motivare la un proiect de lege atât de serios.

Opera aceasta de amalgamisare eșită din birourile resortului ministerial, și aici ating ca în treacăt, cu toate că dl ministru este responsabil, este nevinovat de paternitatea proiectului acestuia — acest proiect eșit din retortul birourilor ministeriale, după ce l'am studiat, m'a convins, că pe deo parte e de prisos, de altă parte în loc de-a ajunge scopul, care să feresce a'l mărturisit dară pentru aceea îl scim care este, va avé un rezultat cu totul contrariu.

Însuși st. d. ministru escusându-se de nedreptatea acestei afaceri a mărturisit înaintea comisiunii, că numai la instigațiunile mai multor deputați și altor oameni a adus acest proiect de lege.

Min. de culte și instrucțiune publică Augustin Trefort (întrerupând): Nu m'am escusat, pentru că n'am obiceiul acesta!

Alesandru Roman: Această mărturisire înseamnă, că nici densus nu'l încuviințează și unul dintre membrii cei mai de frunte ai comisiunii a spus-o pe față, că nici densus nu asteaptă mult dela proiect — și la aceasta voi veni mai târziu —, dar și unul și altul a primit proiectul încă și în forma modificată, cu toate că ministrul de instrucțiune s'a declarat gata la ori-ce mitigare. În mânia tuturor acestora a primit proiectul în toate părțile sale, care nu numai că nu s'a mitigat, dară în executare este cu mult mai draconic și mai rigoros.

În privința obiectului acestuia m'am înțeles cu mai mulți dintre soții deputați și i-am rugat de opiniunile lor. O parte foarte considerabilă dintre acestia a recunoscut, că proiectul

este fără scop și a șis: nu'l votez și nu voi fi de față nici la desbaterea și nici la votarea lui. Altă parte a șis: este o ineptă cortesie. Nu, eu nu cred aceasta din partea guvernului. Proiectul acesta este o zală, d-lor, din acel lanț, care formează un sistem întreg, pe care'l cunoaștem din trecut. Acesta este întoarcere la legile despre limbi din 1848 și de mai nainte, care prin articuli de lege XLIV și XXXVIII din 1868 au fost delăturate dar care prin proiectul acest mai nou nu numai se modifică, ci se restoarnă. *On revient toujours a ses premiers amours.*

Mă folosesc de acest proverb francez și n'am vrut să citez pre cel latin, pentru că e mai drastic.

Unii dintre domnii deputați din punctul de vedere al partidei lor au șis, că proiectul este apucătură cortesască, care guvernul o folosește pentru să și recâștige popularitatea perdută prin politica sa cea rea. La aceste le-am răspuns, dacă proiectul de lege este apucătură cortesască, atunci d-voastră sânteti datori, ca urmând convingerilor ce aveți să ridicati cuvântul în contra. Mi-au mărturisit că presiunea șovinistică este atât de mare, încât un Maghiar nu e în stare a se espune să vorbească contra. N'am putut crede, că domnii, cari după punctul lor de mâncare declarau proiectul apucătură cortesască își esprimeau convingerile lor, deoarece când st. d. propunătorii precum și mai mulți din stânga extremă au făcut reflesiunile d-lor la discursurile condeputaților Mihail Polit și Adolf Zay, au spus clar, care este scopul și mărturisirea lor, carea este foarte prețioasă pentru mine, pentru că descoperă motivarea proiectului în toată golătatea ei.

Ceea ce se aduce drept argument pentru motivarea proiectului, adică, că dreptul după care se introduce învățarea limbei maghiare în scoalele populare nemaghiare își are rădăcinile sale în dreptul public, este o astfel de știință cărei mă închin, căci numește drepturi de aceste drepturi publice; deci la toată întempleră trebuie să ne închinăm și pentru aceea, pentru că altcum on. d. propunătorii ne îndreaptă la absolutism, căci entuziasmul despre care vorbește în motivare n'are alt înțeles decât despotismul și puterea discrețională, ce vrea să o dea ministrului. În țara constituțională aceasta nu se poate suferi, fără de vătămarea libertății constituționale și individuale a cetățenilor. Cunoaștem prea bine din Transilvania teoria „mânei libere”; plânsori se aud din toate părțile, și nu de la unul singur dintre deputații Transilvaniei am auzit felii de felii de plânsori, că li s'au urit cu uniunea și doresc autonomia.

Teoria din motivare este așadară foarte periculoasă. Întreb însă pe d-nii deputați și pe st. d. propunătorii, cari au vorbit în favorul proiectului și cari au vorbit tot despre drept și despre dreptul public al statului, n'are oare statul și obligamente? Cu deosebire în privința cultului naționalităților, unde este faptă nedisputabilă că din milioanele și sacrificiile de sânge a le naționalităților nu li se întoarce nici un unic percent, pentru că d. e. Români nu au un unic institut de instrucțiune, care să capete măcar un filer de la stat. Dar cu toate aceste voii să introducă limba maghiară în acele scoale populare, pe care confesiunile le susțin din banii lor proprii. Aceasta este neechitate, ca să nu șic crudelitate. Trebuie să amintesc că s'a aflat cu cale a se adauge la motivare și registrul unor rugări, așternute din partea mai multor jurisdicțiuni pentru declararea limbei maghiare de limbă obligată. Se șice, că aceste s'au alăturat pentru orientare. Aș vrea să știu spre ce orientare? Din parte mi sum pre deplin

orientat, știu ce însemnătate are. Era bine dacă lucrul rămâne într'atâta. Cunoaștem factorii ce joacă un rol în comitate. Nu voi a mă demite la recriminări; scim însă cu toții că principiile liberale a le legilor de la 1848 atâta s'au mai tuns prin legile aduse de atunci încoace, încât și puținile drepturi asigurate naționalităților prin legile de la 1868 sânt știuse cu totul. Toate legile, legea municipală și electorală, cu deosebire legea electorală din Transilvania, care după uniune nu este numai o anomalie, ci mai mult, dară nu voi să'i șic pe nume, șic toate legile și dispozițiunile acestora, între altele mai multe și introducere virilismului, numai pentru aceea s'au adus, ca să restringă pe naționalități pe un teren fără de nici o însemnătate. Consecența acestora este că d. e. în comitatele Aradului și Carașului, unde elementul român este atât de prevalent, încât alte naționalități abia fac un percent în congregațiunea comitatensă, elementul român este în minoritate, asemenea în Bihor între 600 reprezentanți numai 80 sânt Români, în cele mai multe comitate acestia nu dispun de atâtea voturi, încât limba română în sensul legii să poată deveni limbă protocolară.

Dacă ar veni rugările în privința limbei maghiare de la jurisdicțiuni de acele, unde populațiunea este prevalent maghiară, nu aș șice nimica, pentru că stimez alipirea compatrioților maghiari cătră limba lor, — dar dacă vin din părți de-acele, unde alte naționalități sânt în majoritate, nu voi să amintesc pe neofții, adică că acele se fac la stăruința lor, ci șic, că minoritatea a majorisat majoritatea și respectivii n'au interpretat adevărata opiniune a majorității populațiunii respective.

Înainte de-a șice ceva pe scurt la proiectul de lege, pentru că multe ași avé de șis la acest proiect, șic, înainte de-a șice ceva contra proiectului să mi fie permis a face unele observări la unele argumentări ale condeputaților mei. Aveam dorință să cunosc argumentările aceste, dar am văduț, că motivarea proiectului de lege atâta este de slabă, încât din ea puțin poate omul învăța, măcar că eu, de când sânt membru al acestei case, m'am silit totdeauna a studia obiectul și a cunoaște dispozițiunea publică și afară în viața publică asupra obiectului pus la ordinea șilei. Așa am urmat și cu proiectul acesta ponderos și de mare intensitate. Cu durere trebuie să mărturisesc că din argumentele ce le-am auzit aici n'am putut câștiga convingerea că proiectul pus la ordinea șilei ar fi oportun și necesar. Preademnul deputat al cercului V al Ciaciștilor a creduț că face un serviciu bun guvernului și a celor ce voiesc votarea proiectului, dacă îl va sprigină și el. Departe să fie de mine și gândul de-a suspiciunea patriotismul și consciențiositatea d-lui deputat. Și eu spriginesc guvernul în alte cestiuni.

Madarasz (întrerupând). *Scim!* (Ilaritate).

Al. Roman: Dară domnul deputat n'a ilustrat bine argumentele aduse pentru proiect, densus de regulă a dovedit contrariul dela ceea ce a afirmat. Așa, de exemplu indică în propunerea sa animată la simpatia, cu care ne purtăm față cu acei a căror limbă o pricepem. Asta este, și nu este așa. Este dacă există și alt motiv pentru simpatie. În Rusia nu este așa cu toate că Polonii pricep limba rusă; nici în Prusia, cu toate că și în Posen pricep limba nemțască.

Mihail Polit (întrerupând): Adevărat așa este (Ilaritate).

Al. Roman: Dl. deputat se provoacă și la istorie, când strămoșii Serbilor și cu ai Maghiarilor și-au vêrsat împreună sângele pentru patrie și

adauge atunci nu se înțelegeau unii pe alții (*Ilaritate*). Așa dar și aici a ilustrat contrariul, adică, că nu e limba unicul mijloc care să provoace înțelegerea, și respectarea imprumutată, bună starea și interesul comun.

Argumentările aceste și altele de felul acesta a le stim. coleg îmi aduc aminte, cum înainte de aceasta cu patru cinci ani, din același loc și dela un tot așa de stimat domn deputat am auzit o asemenea argumentare; și atunci opozițiunea a atacat cu vehemență guvernul cu deosebire pe dl ministru-president. Acel domn deputat, cugetând că dl ministru-president este avisat la sperarea domniei sale a zis: „Dor este adevărat, dl ministru-president și-a părăsit punctul seu de vedere de mai înainte, dar pentru aceasta principiile și-lea scimbat (*Ilaritate*). Nu știu mulțămirea dl ministru-president pentru apărarea aceasta eu așa cred că guvernul față cu acest proiect de lege nici acum n'are lipsă de astfelu de apărare.

D-lor, buna înțelegere nu este a se căuta numai în limbă, și națiunea maghiară nu și caută în astfel de lucruri baza subsistenței sale bună starea proprie și a patriei, ci cu totul în alți factori, cari nu voiu ai înșira, pentru că sunt cunoscuți și așa ar fi de prisos a'i mai repeti. (Un glas: *S'auzim, cari sunt accia?*) Finanțe bune, administrațiune bună și justiție bună ș. a.

St. d. deputat zice, că cine va aduce acea între naționalitățile acestei patrie va fi al doilea întemeietoriu al Ungariei.

Mare cuvânt, l-am auzit de mai multe ori. A fost un bărbat care se apropiase foarte mult de realizarea aceluia, durere însă, acest mare fiu al patriei nu mai este între noi, de aceea ce mi pare foarte rău, pentru că de când lipsese dintre noi, ne-a părăsit și spiritul lui, numai este între noi moderatorul, căci dacă ar fi, cuțez a susține, că noi astăzi n'am desbete în casa aceasta astfelu de proiect. (O voce: *Adevărat!*)

Nu voiu să fac obiect de discușiune simțământul de pietate fiiască a d-lui Stefan Nagy, știu să l' respectez, dară d-lui la sfârșitul cuvântării a zis, că speră și crede, că proiectul acesta se va vota cu o majoritate așa de mare de voturi, încât cei ce vor fi în contră vor fi foarte puțini.

Are dreptate, recunosc, că este așa, aduc aminte însă junelui condeputat, că „vota“ nu numai „numerantur“, ci și „ponderantur.“

Sântem puțini aci, dară unde este a se căuta vina? (O voce: *Nu știți un-guresce*). Nu trebuie a ne lua numai pe noi în considerațiune, cari votăm, ci pe acea mare parte a locuitorilor țării, care este afară în țară și a cărei părere trebuie considerată.

St. d. ministru-president a observat d-lui Polit, care observare a fost în adevăr un *argumentum ad hominem*. Sânt îndatorat cu recunoștință d-lui ministru-president, pentru că n'a aprobat politica urmată în Sârbia din partea Sârbilor față cu Românii, dar trebuie să mărturisesc, că după convingerea mea cu argumentul acela n'a combătut pe condeputatul Polit, fiindcă el e cetățean unguresc, lui așa dar nu i se poate imputa purtarea guvernului sârbesc, dar mai puțin poate fi combătut cu incuviințarea unei procederi condamnate de noi. Mai departe primesc asemenea cu mulțămire incredințarea din partea d-lui ministru-president și a condeputaților, cari au zis, că nu doresc alt ceva decât se învețe limba maghiară și celelalte naționalități de altă limbă, că nu vor să constrângă și nu vor să meargă cu timpul așa de departe, ca limbile naționalităților să se alunge și din scoalele lor. Cu toate aceste eu zic că cu privire la trecut

aceasta e o înaintare progresivă, nu e alt ceva decât un pas — sper cel din urmă pas — pe calea care nu e de cât un semn rău și așa cred, că nu e bine a urma un exemplu, condamnat de noi.

Condeputatul Madarasz în discursul seu sonor a vorbit, ca totdeauna în limba inimii. Știu prea bine prețu iubirea cu carea este cătră naționalitatea sa genetică....

Madarasz (întrerupând): cătră statul unguresc!

Al. Roman: Fie așa dar! cătră limba statului unguresc. Dară fiind vorba despre lucruri de așa mare importanță nu mă adresez la inimă, nu mă adresez la pept, ci mă orientez după cap. Eu și deputații români simțim instinctiv pericolii, cari astfelu de încercări vor aduce preste capul Maghiarilor și Românilor.

Nu pot să nu reflectez la citatul, st. condeputat, scos după cum susține, din foile române.

Madarasz (întrerupând): Din foaia maghiară din București.

(Va urma).

Revista politică.

Sibiu, în 30 Mai.

Rescriptul regesc, prin care se va încheia prima sesiune dietală se va publica Sâmbătă, 14 Iunie n., în ambele case a le legislativei. Sesiunea a doua se va deschide la 2 Octombrie a. c. și atunci se va îndeplini și noua constituire, adică alegerea vice-presidenților, a cuesturului, a notarilor și a comisiunilor.

Atacurile guvernului unguresc în contra autonomiei confesiunilor află o drastică ilustrare în conferența prelaților evanghelici și luterani, care s'a ținut în zilele aceste la Budapesta în cauza scoalelor medii. Despre această conferență estra-gem din „Pesti Naplo“ următoarele: „Ministru Tréfort (afară de el a mai luat parte la conferență în însușire de curatorii supremi ai bisericii reformate ministrii Coloman Tisza, Toma Péchy, baronul Gavril Kemény) a accentuat în vorbirea sa de deschidere, că s'a simțit oare-cari curente antinaționale și o parte a averei bisericesci se folosese pentru spriginirea acestor curente. În urma acesteia se dezvoltă următorul schimb de păreri: episcopul Pavel Török observă, că superintendentii, curatorii și seniorii nu pot decide în afaceri mai însemnate fără de-a întreba conventul; ei n'ar avé drept a vorbi în numele bisericii. Aceasta crede episcopul a fi necesitat a o accentua cu atât mai mult, cu cât se întâmplase ca înainte de esmăterea patentului protestanților din 1859 episcopii fură chemați la Thun. Și atunci ei accentuase, că ce zic ei este numai părerea lor privată, căci ei n'au drept a vorbi în numele bisericii. Întorcându-se episcopii a casă, patentul era esmis, și credincioșii lor îi învinovățiau, că patentul ar fi opul lor. Tre-când la meritul atacării, episcopul atrage atențiunea ministrului la împregiurarea, că numai acolo se obicnu-ese a se publica dreptul statariu, unde se întâmplă omor și tăciunare, nu însă acolo unde domnesce pace și linisce. Apoi vorbi ministru-president. El protestează în contra comparării cu Thun; iritat se sculă Desideriu Pronay și zise: Nu este destul, că afacerile țerei s'au derăpănat? Acum se intenționează a ataca și afacerile protestanților, a și măsura puterile cu ei și a conturba pacea între protestanți. — Superintendentul Gustav Szeberenyi a ținut parte guvernului; el incuviințează, că reformații se bagă sub o căciulă cu confesiunile, la cari s'au băgat de samă curente antinaționale. Conte Melchior Lonyay atrage atențiunea guvernului, că în contra tendențelor antinaționale există

legi. Guvernul să și facă datoria, dar nu este consult a ataca fără privilegiu legile și obiceiurile bisericii protestantice. La aceasta observare ministru Tréfort ar fi răspuns: „Dom-nule conte, din D-Ta vorbește bărbatul de opozițiune.“ În sfârșit ministru-president face propunerea, că punctațiunile să se astearnă conventelor bisericesci, — ce însă membrii anchetei nu o aflară de consult. La aceasta răspunse ministru-president, că în urmă guvernul nici nu este obligat, a asculta părerea cuiva; el va dispune după bună chipsuirea sa. — Cu aceste se sfârși ancheta din 5 Iunie. Alaltăeri după ameați episcopii și curatorii s'au dus earăși la Buda, pentru a convinge pe ministru-president despre corectitatea punctului lor de vedere. Ministru prim pe domniei în mod foarte afabil. Acolo el laudă lor, cum de frumoasă este pozițiunea Budapestei, cât de încântătoare este insula Margaretei, și corsul. El a fost plin de laude pentru capitală așa încât oaspeții nici n'au ajuns la vorbă și în sfârșit ei se duseră fără de-a fi sulevat afacerile discutate în anchetă. În cercurile respective dominează o mare nemulțămire. Episcopul Török a și dat expresie acestor simțeminte, zicând că, dacă guvernul va insista la părerea sa și legislativa își va da votul seu, protestanții, deși se vor pleca verdictului corpurilor legiuitoare, vor pune în potriua lui toate mijloacele legale ertate. La ce procedură s'a hotărât guvernul este încă secret, însă nu mai incape nici o îndoială, că adevărata cale pentru regularea dreptului de inspecțiune este a pune în lucrare aceasta regulare prin legea pentru scoalele medii. — Din acest raport al diarului maghiar se vede, că protestanții sunt gata a da pept cu guvernul, vedând autonomia lor bisericescă atacată. Oare și ei sunt oameni nepatriotici ca Români?

Lupta electorală în Austria este la culme. În zilele aceste partida progresistă din Stiria și-a ținut la Gratz conferența sa electorală sub presidența primariului din Gratz Dr. Kienzl. Dr. Mack a dezvoltat programa partidei și a zis între altele: „Nu poate fi ca dualismul să fie cel din urmă cuvânt al istoriei austriace; nu poate fi, ca jumătatea mai mică în privința economică și spirituală să prepondereze politicesce pe îndelungat timp. Pentru modificarea constituției delegațiunile sunt de lipsă pertractări cu Ungaria; dară dacă Ungaria nici decât nu va voi să consimtă, totuși se va ajunge ținta, căci și în Ungaria se află o minoritate care preferează idea de stat austriac înaintea unei hegemonii a elementului maghiar.

Despre starea în Novi-Bazar primesce „Politische Correspondenz“ un raport, în care se zice că ar fi o nebulie voind a nega, că în sangeacul Novi-Bazar și în vi-laietul Cosovo există oare care ferbere. Astfelu nu ar surprinde de loc când trupele austriace, care au să ocupe unele puncte în aceste districte, se vor preface din „o companie“ ear în corpuri de armată bunăoară ca la ocupațiunea Bosniei și când ne vom trezi la toamnă că am încărcat bugetul încă cu vre-o 100 de milioane.

Precând Berlinezii se ocupă cu preparativele pentru celebrarea iubilului de 50 ani al cununiei împăratului Wilhelm, se face în giurul împăratului tot mai multă linisce. La început se povestiau minuni, căți au se vină la aceasta festivitate: țarul nu vine, Imperatul Austriei nu vine, o mare mulțime de principii germani nu vin!

Francezilor le dă mult de lucru

rescoala din Algeria. Pare că ei a desprețuit-o la început și precum se vede acum ia dimensiuni mai mari.

Varietăți.

* (Necrolog). Emilia Cuciuba măritată Bogdan, Iosif Cuciuba și Ana Maria Cuciuba măritată Bökény, ca fi; Vincențiu Bogdan și Ioan Bökényi, ca gineri; în numele lor și în al numeșilor nepoți, strănepoți, în al fratelui și al consăngenilor, cu inima înfrântă de durere pentru pierdere ce au suferit, dar cu supunere umilită și religioasă cătră dispozițiunea preainteleptei prevedințe, aduc la cunoscință cumcă iubitul lor părinte, respective socru, moș și strămoș, frate și consăngean *Mihail Cuciuba de Teiuși*, funcționariu al comitatului Arad prin mai multe decenie, după un șir lung de fapte bune, venind la apusul vieții, și provăduț cu sântele sacrameinte, a repausat în al 82-lea an din etatea sa.

Osămintele adormitului în Domnul, s'au petrecut marți în 29 Maiu 10 Iunie an. cur. la 5 oare după meadăți, cu rânduiala sântei biserici române gr. or. dela casa sa Nr. 22 din strada domnească la cimiteriul comun, unde se vor așeza spre odihnă întru așteptarea cea consolătoare a învierii morților. Fie'i țărina ușoară și amintirea eternă! „*Sit tibi terra le-vis, Molliter ossa cubent.*“

Arad, 28 Maiu 8 Iunie 1879.

* (Necrolog). *Maria G. Dima*, născută I. *Florian*, și-a terminat juna sa viață în urma unei scurte suferințe în etate de 22 de ani și în al treilea an al fericitei sale căsătorii.

Cu inima frântă de durere Vă incunoștiințează despre aceasta pierdere ireparabilă inconsolabilul ei soț G. Dima în numele seu, al micuților sei fi, al jalnicilor părinți, frați, cumnați, cumnate, și al celorlalte rude.

Rămășițele pământesci ale răposatei s'au ridicat Sâmbătă în 26. Maiu (7 Iunie) a. c. la 3 oare p. m. din strada Furcoai Nr. 63 și s'au așezat în cimiterul bisericii S-tei Treimi în Groaveri. Fie'i țărina ușoară!

Brașov în 24 Maiu (5. Iunie) 1879.

* (Postal). Din 15 Iunie n. începând va comunica posta între următoarele stațiuni pe toată ziua și adică:

a) Între Zizin și Brașov în următorul mod: Pleacă din Zizin spre Brașov la 6 oare dimineața și ajunge în Brașov la 7 oare 30 minute dimineața; pleacă din Brașov spre Zizin la 6 oare sara și ajunge în Zizin la 7 oare 30 minute sara.

b) Între Sân-Martin și Mediaș: Pleacă din Sân-Martin la 5 oare 30 minute dimineața și ajunge în Mediaș la 8 oare dimineața; din Mediaș pleacă la 10 oare înainte de ameați și ajunge în Sân-Martin la 1 oară după ameați.

Asemenea comunică din 16 Iunie începând posta între Csik-Szt-Marton Tușnad pe fie-care și după cum urmează: Pleacă din Csik-Szt-Marton la 11 oare înainte de ameați și ajunge în Tușnad la 2 oare după ameați; din Tușnad pleacă la 3 oare după ameați și ajunge în Csik-Szt-Marton la 6 oare sara.

* (Atentatorul Solowieff) fû spândurat la Petersburg în fața unei mare mulțime de popor. Delincuentul a fost liniscit și a respins mângâierea preotului. Esecuțiunea a decurs fără un incident.

* (Lăcustele în Rusia). „Golos“ publică o depesă dela Elisabetopol (Rusia meridională), după care lăcustele potopesc toate sēmănturile, și că prin urmare prețul carnei s'a îndoit în această parte.

* (O moștenire fabuloasă). Cetim în „Timpul“: Faptul ce descriem pare de necredut, cu toate acestea e adevărat și fericitul moștenitor e un cetățan român. Iată amănuntele:

Înainte de aceasta cu 20 ani, muri în Anglia un anume Trausch. Răposatul, de origine din Austria, avea în Anglia o fabrică mare de mașine, cu reputație foarte întinsă. Cu această industrie își adună un capital de peste 13,000.000 lire sterline, pe care la moarte îl testă unui nepot al său, despre care știa că trăește în Austria. Autoritățile engleze, îndată după deschiderea testamentului, au făcut publicațiunii întinse și au căutat pe moștenitor. El însă nu era în Austria; dar se află că acest fiu al norocului ar fi în România. Astfel urmară cercetările în timp de 16 ani.

În fine, acum patru ani, fericitul moștenitor, care e în țară la noi, primi o comunicare, prin care i se făcea cunoscut că moșul său, murind, îi lăsă acea colosală avere. Acesta însă nu voia să creadă că fortuna l-ar fi făcut un fiu așa de desmerdat al ei și, în buna sa credință, a răspuns că nu e el moștenitorul, numai pentru că din scrierea numelui răposatului lipsia un C.

Mai trecură 4 ani, în care timp s'au făcut cercetări nouă din care a rezultat scirea că el este adevăratul moștenitor. După toate acestea, acum trei zile, d. Trausch, căci acesta e numele moștenitorului, primi o nouă comunicare, prin care era declarat de stăpân al celor 13 milioane lire sterline, s'au 325 milioane lei. Cu toată îndoiala ce avu mai înainte, acum se convinse și d-sa că lucrul nu e fabulă, ci adevărat. Bucuria sa cu drept cuvânt e mare.

Pe lângă capitalul de milioane lire sterline, d. Trausch care e un reputat profesor de chimie la scoala de farmacie, director general al farmaciilor eforiei spitalelor civile din capitală și ajutor în laboratorul de chimie al d-lui Bernard pe lângă capital, d-sa mai primesce ca dobândă pe cei 20 ani suma rotundă de 75 milioane franci.

Acum putem dice că avem în România un nabab, pe care îl felicităm pentru norocul ce avu.

Cu această ocaziune, simțim o bucurie, aflând că d. Trausch a declarat amicilor săi că d-sa ca unul care stă de atâta ani între noi, unde și-a stabilit familia, și are cetățenia română și atâtea suveniri și cunoștințe, va rămăna tot în România.

D. Trausch, în urma acestui noroc, a făcut și mai multe promisiuni. Astfel el a declarat că dă tuturor colegilor săi din farmacie un milion și jumătate lei ca să îi împartă între ei.

Eforia spitalelor civile, voia de mai mult timp să reconstruească spitalul Colțea, dar nu avea fonduri de ajuns, D. Trausch a promis acum că va reconstrui d-sa cu propriile mijloace, de sus până jos.

* (Un căstan gigantic) se află în Hirschberg în Silesia prusiană în o grădină publică. Acest pom uriaș are un trunchiu de 3.60 metri (11 1/2 urme), radiul tufișului sau al coronei pomului e de 17 metri sau 54 1/2 urme. Spațiul de sub tufișul căstanului cuprinde 200 locuri de ședut.

* (O trăsura cu vapor) s'a cumpărat la expozițiunea din Paris de Victor cavalier de Offenheim, consulul general persian în Viena, cu 4000 fl. v. a. și a făcut o călătorie plăcută cu această trăsura în Viena dela „gara trenului apusan“ până la hotelul „Wimberger“ în puține minute fără cel mai mic incident.

* (O nouă descoperire). Unde se vor oprî progresele științei? „Ber-

liner Börsen Courier“ anunță o descoperire care, dacă s'ar adevăra, va fi una din cele mai mari și mai prețioase victorii ale științei moderne.

Un d. Rotura ar fi descoperit în sudul Americii un venin vegetal, a cărui proprietate este că dă animalelor o moarte aparentă, în care rămân până li se dă un alt contra-venin care le pune sângele în mișcare.

Cu mijlocul acesta s'ar pute trimite din America în Europa animale vii, dar amorfite. Dl Rotura asigură că în unele condiții, s'ar pute mântine animalele în această amorfie luni și chiar ani!

* (Baiațul). Într'un magazin de păpuși.

- Cât costă păpușa asta?
- Cinci franci.
- E prea scumpă.
- Avem baiețe cu cinci-deci de bani.
- Îți mulțămesc, am pe bărbatul meu.

Bursa de Viena
din 11 Iunie n. 1879.

Metalicele 5%	67 50
Împrumutul naț. 5% (argint)	69 50
Împrumutul de stat din 1860	126 75
Acțiuni de bancă	834 —
Acțiuni de credit	267 40
Argint	—
Galbin	5 50
Napoleon d'aur (poli)	9 25
Valuta nouă imperială germană	56 05
London	116 05

Economic.

Brașov, 6 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5-5.80; Grâu secăreț fl. 3.10-3.50; Săcară fl. 3.10-3.40; Orz fl. 3.40-3.60; Ovăs fl. 2.40-2.50; Cucuruz fl. 3.50; Mălaiu fl. 4.70; Mazere fl. 4.10; Linte fl. 7.80; Fasole fl. 4.25 Sămânță de in fl. 3.90-3.90; Sămânță de cânepă fl. 6.55 Cartofi fl. 2.—; pro chilo: carne de vită 44 cr. carne de porc 44 cr.; carne de oaie — cr.; Său de bovine proaspăt fl. 32; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Medias, 5 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 4.40-5; Grâu secăreț fl. 3.40-4; Săcară fl. 2.80-3.20; Ovăs fl. —.2; Cucuruz fl. —.250; Sămânță de cânepă cu fl. 5-6; Fasole fl. 4; mazere fl. 5; Cartofi fl. 1.50-2; Fân fl. 1.40-1.60; Cânepă fl. 38-42; Slănină pro 100 chilo: fl. 60-65; Unsoare de porc fl. —.70; Său de luminări fl. 40-52; Spirit pro grad 9 cr.; carne de vită pro chilo 40 cr.; carne de porc 40 — cr. carne de vițel cr. —.44; ouă 7 de 10 cr. Târgul de ași a fost mai rău cercetat, ca cel trecut. Timpul e escelent.

Făgăraș, 5 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.0-6; grâu secăreț fl. 4-4.50; săcară fl. 3-3.20; cucuruz fl. 3.20-3.40; ovăs fl. 2.40-2.50 orz —; mălaiu fl. 8-9; Sămânță de cânepă fl. 8-9; mazere fl. 8-8.50; linte fl. 8-8.50; fasole fl. 4-5; prunescute fl.; pro 100 chilo: Slănină fl. 55-70; său brută fl. 32-35; său de luminări fl. 50-55; unsoare fl. 50-55; cânepă fl. 40-45; sămânță de in fl. —; săpun fl. 55-; fân fl. 1.60; pro chilo carne de vită 38 cr. carne de vițel 32-40 cr.; carne de porc 40-44 cr. Târgul de vite a reușit foarte bine vându-se foarte multe vite cu prețuri bune. Târgul însă a fost slab cercetat.

Budapesta, 7 Iunie n. Săptămâna trecută a fost întreagă fără ploaie, un ce, care în acest an de-abia s'a mai întâmplat vreodată. Timpul frumos și cald de față este foarte folositoriu pentru grâne și recreetoriu pentru toate sēmănăturile preste tot. Cu deosebire favorabil e dēnsul pentru dezvoltarea spicelor grăului și secărei, precum și pentru crescerea și înaintarea cucuruzului sēmănat târziu. Acest timp nutrește îndeobște nădejdea, că domnind el linișcit fără vânturi tăciunile de mult temut nu va cresce ci din contră și care ar fi prins până acuma rădăcină va fi nimic sau cel puțin împedat în dezvoltarea lui. Termometrul în această săptămână s'a mișcat între + 17° și + 23° R, prin urmare evaporarea bălților mari și estinse precum a tuturor apelor stătătoare e colosală. De-aici vine firește formarea deasă de nori și din când în când consecențele stropituri de ploaie. Ne temem însă de vremuri tari dese. Starea apelor pentru anotimpul present se poate numi foarte favorabilă. Aceste împregiurări preste tot favorabile au influențat, de în săptămâna trecută negoțul tuturor articulelor a fost tare vioiu, prețurile lor de mijloc și preste tot îndestulitoare. Notăm în special următoarele:

Grăul s'a vândut în cantitate de vr'o 100,000 m. m. cu câte fl. 9.95 ba chiar și cu fl. 10; săcară la vr'o 3000 m. m. cu câte fl. 6.30-6.50; orzul la vr'o 3000 m. m. cu câte fl. 5.20-6.55; ovăsul la vr'o 3000 m. m. cu câte fl. 5.40-5.80; cucu-

ruzul la vr'o 12,000 m. m. cu câte fl. 5.10-5.50; făina a trecut de astădată mai rău ca în săptămânile de mai nainte.

Păstăioasele au avut târg tare bun ajungând la următoarele prețuri și adică: fasolea fl. 6.50-7.25, ba chiar și fl. 9; mazerea fl. 9-11; linte fl. 8-11; mălaiul fl. 5-5.20; Lăunile au trecut cu fl. 80-98 per 56 kilograme.

Porcii au fost reprezentați în număr mare în târg și ne având de astădată trecere s'au înlesnit. Din 95,090 capete au fost din Ardeal 60, din România 1340 și din Ungaria de jos 350; unsoarea de porc a trecut cu fl. 40-45 cu vas cu tot; slănină cu fl. 36.50-37.50; său cu fl. 44-45; spiritul engros s'a vândut cu fl. 27.50 per 10 mii litre %.

Peile au avut un târg de tot bun trecând preste tot 4-5000 dăraabe și vându-se: peile de bou din Banat cu fl. 130-135 și cele din Ardeal cu fl. 145-150; peile de vițel cu fl. 190-195, per 102 dăraabe; peile de cal părechea cu fl. 8-9.50.

(Esportul de vite). Legațiunea imperială și regală a Austro-Ungariei, cu nota Nr. 445, adresată ministeriului afacerilor străine, comunică decisiunea guvernului imperial și regal al Bucovinei, prin care: „se permite intrarea în stabilimentele de carantină de acolo a vitelor cornute destinate pentru esport, care provin din districtele neinfectate ale României: Dorohoiu, Botoșani, Fălticeni, Neamțu, Iași și Roman, supunându-se aceste vite unui timp de observațiune de 12 zile.

(Recolta în Italia) după buletinul ministrului de agricultură italian în acest an va fi de tot slabă; cel puțin de jumătate din toate fructele e deja perdută.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 26 Iunie și 31 Iulie imob. lui Ossrea Ciurea din Săcele (trib. Brașov); în 15 Iulie și 2 Septembrie imob. lui Andreiu Nagy în Atoșfalău; în 18 Iulie și 5 Septembrie imob. lui Mihail Giko în Maja (trib. Murăș Osorhei); în 25 Iunie și 25 Iulie imob. lui Czilika Veres în Dingheleag (judec. cerc. Gherla); în 1 Iulie și 1 August mobilele și imob. lui Petru Creșș în Brotunai; în 3 Iulie și 4 August imob. lui Nicolau Demian în Hērtēgani (judec. cerc. Baia de Criș); în 1 Iulie imob. lui Carol Dahinten în Cioara (trib. Cluj); în 17 Iunie imob. rămasului după Elise Zacharias (trib. Sibiu); în 17 Iunie imob. lui Iosif Swobada și soți în Sibiu (trib.); în 1 Iulie și 1 August imob. lui Gavrilă Iavan în Brotunai (judec. cerc. Baia de Criș); în 13 Iunie imob. lui David Friedmann în Cubleșul-unguresc (judec. cerc. Gherla); în 10 Iulie și 11 August imob. lui Mihail Danaghy în Sz. Keresztur (trib. Sz. Udvarhely); în 10 Iulie și 11 August imob. rămasului după Nicolau Marcu în Spring (trib. Alba-Iulia); în 17 Iunie și 17 Iulie imob. d-nei Ludovic Lakatos în Kiskagya (judec. cerc. Szék. lyhid); în 2 Iulie și 2 August imob. rămasului după Ludovic Szentpali în Benind (trib. Cluj); în 7 Iulie și 7 August imob. lui Iosif Schuller în Bistrița (trib.); în 8 Iulie și 8 August imob. lui Alesandru Molnár (Dombi) în Damokușeni (trib. Dej); în 8 Iulie și 8 August imob. lui Iosif Maschall în Sibiu (trib.); în 9 Iulie și 9 August imob. rămasului după Michail Fenyedi în Bétfalva; în 18 Iunie imob. d-nei George Bogaths în Alba-Iulia (trib.); în 19 Iunie imob. lui Toma Schneider în Vurpăr (trib. Sibiu).

Rațiociniul comitetului balului român din Viena.

(3 Urmare).
14. Sibiu (77 fl.)
Esclența Sa Miron Romanul metropolitan gr. or. al Ungariei și Transilvaniei 50 fl., Ilustr. Sa Nicolau Popea, archimandrit și vicar archiepesc 10 fl.

a) Prin colecta d lui N. Petra-Petrescu: DD. Ioan Hanea, prot. 2 fl., bar. Ursu, colonel pens. 5 fl., Paul Dunca, cons. gub. 3 fl., Dr. med. Moga 3 fl., Dr. Barcean, prof. 1 fl., Ioan Bădilă, subjude reg. 1 fl., N. Petra-Petrescu, ampl. la banca „Albina“ 1 fl., Visarion Roman, direct. banc. „Albina“ 1 fl.

15. Săliște (12 fl.)
Prin colecta d-lui Nicolau Ivan: DD. Muciu Urechia, pretore 1 fl., Demetriu Florian, not. 2 fl., Ioan Moga, înv. 1 fl., Demetriu Roman, propr. 2 fl., Dr. med. Calefariu 2 fl., Ioan Zacharie, v.-not. reg. 1 fl., Nicolae Ivan, înv. 1 fl., I. Străulea, înv. 1 fl., D. Pamfiloi, 1 fl.

16. Turda (15 fl.)
Prin colecta d-nei Emilia Raț: DD. Dionisiu Șuluț, jude reg. la trib. 2 fl., d-na Ludovica Moldovan 1 fl., Vasile Poha, loc. de art. 2 fl., d-na Maria Vlăduț 1 fl., Ioan Petria 1 fl., Filipescu 1 fl., Ilarion Pop 1 fl., Folyovici 1 fl., P. Moldovan 1 fl., Aurelia Chifa 1 fl., d-na Elena Raț 1 fl., Susana Medan 1 fl., I. Lugoșan 1 fl.

17. Zlatna (5 fl.)
Prin colecta d-lui Georgiu Damian: DD. Georgiu Damian, paroch gr. or. 2 fl., Moise Laslo, paroch gr. cat. 1 fl., I. Bogdan, paroch gr. or. 2 fl.

Din Ungaria.
1. Arad (20 fl.)
Ilustr. Sa Ioan Meșian, eppul Aradului 20 fl.
2. Lipova (10 fl.)
DD. Ioan Țeran, protop. 5 fl., d-na Elena Țeran 5 fl.
3. Lugoș (10 fl.)
Ilustr. Sa eppul Victor Mihali de Apșa 10 fl.

4. Buda-Pesta (40 fl.)
DD. Alesandru Mocioni 10 fl., Eugeniu Mocioni 10 fl., Antoniu Mocioni 10 fl., Georgiu Mocioni 10 fl.
5. Caransebeș (18 fl.)
DD. Ilustr. eppul Ioan Popasu 15 fl., Andrievidiu, protop. 3 fl.
6. Pojon (20 fl.)
DD. d-na Jeanne Baich de Waradia né Atanasievits de Valcepay 10 fl., bar. Nicolics de Budna 10 fl. (7. Reșița-Montană veți din eroare la Transilvania).

Nr. 86. 3-3
CONCURS.

Ne ivindu-se în urma concursului publicat în „T. R.“ Nrii 39, 40 și 41 pentru parochia Teleag nici un concurent, prin aceasta se prelungește termenul concursului până la 17 Iunie a. c. v.

Emolumentele sunt tot cele publicate în concursul prim.

Doritorii de a competa la această parochie sunt poftiți a asterne suplicele lor instruite în înțelesul statutului organic și a dispozițiunilor provisorice sinodale din 1873 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Paloș p. u. Cohalm.

Paloș, 15 Maiu 1879.
În conțelegere cu comitetul parochial.
Teofil Gheaja m. p. adm. ppesc.

Nr. 250-1879. 2-3
EDICT.

Fostul învătătoriu în Mehadia Iosif Velcota născut din comuna Șopotul-nou, comitatul Severinului de 11 ani și-a părăsit cu necredință legiuita soție Varvara și trei fii ai lui fără ca să arete semne de viață și ubicațiunea lui, se citează prin acest edict, până într'un an și o zi dela întâia publicare a acestuia, să se prezente înaintea torului matrimonial subsemnat în persoană sau plenipotențiatul său căci la din contră procesul divorțial urdit de soția sa, se va pertracta și decide și în absența lui.

Mehadia în 20 Maiu 1879.
Forul matrimonial gr. or. din Mehadia.
Stefanovicu m. p. adm. ppescu.